



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

Zpráva o činnosti za rok 2013

ZO ČSS 7-09 Estavela pracovala v roce 2013 v počtu 11 členů. Výbor pracoval ve složení: předseda T. Bohanes, místopředseda R. Svojanovský, pokladník R. Kopecký.

Výzkumná činnost:

Výzkumná činnost byla v tomto roce zaměřena především na prolongační práce na dvou lokalitách Javoříčských jeskyní – Křišťálovou jeskyni v systému Medvědí jámy a na Závalu v Olomouckém dómu, kde byly využity trhací práce, prováděné externí firmou. Na obou lokalitách byly prolongační práce úspěšné (viz dále). K dílčímu objevu došlo rovněž ve Švecově díře na dně Vstupní propasti.

Pokračovaly mapovací práce v systému Javoříčských jeskyní, především byly zmapovány nové objevy v Křišťálové jeskyni a orientačně rovněž i objevy za Závalem v Olomouckém dómu.

Exkurzní a ostatní činnost:

Byla realizována v menší míře exkurzní činnost do Moravského krasu. Jednotliví členové se už tradičně účastnili exkurzí do krasových oblastí v zahraničí, především do Rakouska.

Byly realizovány dvě brigády pro Správu jeskyní Javoříčko. Šlo jednak o zajištění vstupu do závrtu nad Paničtí dírou – byla vybetonována deska a obvod šachty, umožňující osazení pevného uzávěru. V budoucnu toto umožní bezpečnou otvírku závrtu, bude-li o ní rozhodnuto a bude-li schválena orgány ochrany přírody. Dále byl v rámci další brigády proveden úklid v nepřístupné části jeskyní v systému Švecovy díry a v Hlinitých jeskyních.

Dne 30.8.2013 se na Wedmuhově uskutečnilo výroční setkání ke 30. výročí vzniku skupiny. Setkání s bývalými členy a dalšími přáteli speleologie na Javoříčku předcházela exkurze na pracoviště v Olomouckém dómu.

V Olomouci dne 14.2.2014

MUDr. Tomáš Bohanes, Ph.D.
za ZO ČSS 7-09 Estavela



Výzkumy v Javoříčských jeskyních v roce 2013

Vojtěchovský koridor:

Počátkem roku probíhalo mapování odboček v Závrtovém dómu. V srpnu pak konečně proběhlo dlouho plánované zmapování Očistce.

Hlavní pracoviště ovšem bylo pochopitelně na Záválu na konci Olomouckého dómu. Během roku 2013 následovaly další odstřely, které umožnily postupně z velké části vyčistit komínovitou prostoru od volných bloků a nestabilní hlinité suti, a to natolik, že už jsme si troufli pod zbylou klenbu zalézat. V levé části se následně otevřel menší prostor mezi stěnou a velkým blokem, vytvářející jakýsi komínek, který již byl částečně volný, a bylo vidět směrem vzhůru do volnějšího prostoru.

Dne 13. října 2013 se podařilo po uvolnění tohoto komínku od dalších volných balvanů proniknout 4 m vzhůru do dosud neznámé chodby. Ta je překvapivě orientována kolmo na vůdčí směr Vojtěchovského koridoru. Je ovšem již situována za Závalem a toho dne tedy došlo po dlouhých letech k průniku dále na jih vůči Záválu, jakkoliv je třeba konstatovat, že stále ještě nejsme v očekávaném pokračování Vojtěchovského koridoru.

Během následujících exkurzí jsme v nově objevené chodbě na obou koncích zkoušeli proniknout dále. I když nás více zajímá směr k Z, kde by měla puklina vyúšťovat do hledaného pokračování, neprůlezná úžina zatím blokuje postup tímto směrem. Věříme ale, že další práce zde hledanou cestu naleznou. Podařilo se naopak rozebrat zával, uzavírající cestu k V do masívu Špraňku, a závěrečnou hliněnou ucpávkou proniknout dalším krátkým komínkem do vyššího „patra“ pukliny. Ta se v horní části výrazně rozšiřuje a prodlužuje. Strop pukliny je přitom evidentně jen několik metrů pod povrchem. Směrem dále do masívu puklina pokračuje ještě asi 20 m. Úzkým průlezem se dá slanit opět dolů o cca 20 m, kde jsou další, značně zařícené prostory o délce cca 30 m. V současné době se zde snažíme proniknout dále do Špraňku závalem jednak v horní části, kde je to nadějnější, jednak i dole, i když zde se cesta jeví být skrz rozdrcený materiál poměrně dosti iluzorní.

Nově objevená, dosud nepojmenovaná chodba je nečekaným překvapením. I když je zatím jen orientačně zmapována, je možné usuzovat na velmi výrazný jev. Je založena na výrazné vertikální puklině, vysoké přes 30 m, a vykazuje zřetelné známky zkrasování. V této puklině se pohybujeme v několika „patrech“, které jsou tvořeny hlinito-balvanitými horizontálními ucpávkami a zúženými, které puklinu rozdělují na zmíněná „patra“. Směrem západním lze očekávat otevření pukliny do hledaného pokračování Vojtěchovského koridoru v ose S–J, východně pak puklina směřuje do masívu Špraňku směrem zhruba na lom na Šplázu. Nelze vyloučit její komunikaci s fragmenty jeskyní, zachycenými těžbou v lomu, což snad ukáží prolongační práce.



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

Švecova díra:

V únoru proběhlo nové zmapování Západní jeskyně a také chodby, vedoucí Vojtěchovskému koridoru.

V říjnu se ještě podařilo realizovat malou prolongaci na počátku chodby, vedoucí ze dna prvního stupně propasti do Vojtěchovského koridoru. Po rozbití jednoho kamene, uzavírajícího propásteku vpravo, se podařilo proniknout o 4 m níže do systému, tvořeného asi 15 m chodeb. Ty skrze užší otvor komunikují se Západní jeskyní, do níž se podařilo následně proniknout – je pozoruhodné, že tyto prostory nebyly objeveny ze strany Západní jeskyně v roce 1949, ale zdá se že ne. V každém případě, minimálně v mapě dosud nejsou. Je to tam zajímavé a je tam perspektivní průvanové místo, jakkoliv se zdá, že půjde jen o součást bludiště Západní jeskyně a případná prolongace by objevovala paralelní chodbu se stávající Západní jeskyní.

Křišťálová jeskyně:

Od počátku roku 2013 pokračovala snaha proniknout do pokračování Křišťálové jeskyně. 17. března 2013 se podařilo sintově-hlinitou zátku prorazit a proniknout do nového pokračování.

Nově objevená chodba je asi tři metry vysoká, strop má očištěný na masivní šedomodrý vápenec, vpravo je stěna výrazně okrová, jakoby zrezavělá. Výzdoba je zčásti zachovaná, tvořená krápníky 15 cm v průměru, kaktusovými tvary, sintrovými náteky jasně bílé nebo okrově pruhované barvy. Vlevo jsou opadané větší bloky masivu, snad kulisy, ovšem odlupují se i 1 cm tenké vrstvy stěny. Vpravo jsou zpravidla stěny ohlazené a níže omleté v masivním vápenci. Jako by si voda našla cestu vrstvou až břidličnatého charakteru.

Po dvanácti metrech je třeba proniknout do nižší úrovně chodby mezi kameny. Po dalších šesti metrech chodba končí nízkou síňkou, ze které je cítit průvan. Proražením vypreparovaného sintru ve stropu chodbičky se podařilo prolézt o dva metry výše do pokračování vodou modelované, krápníky vyzdobené, ale opět zčásti vyřícené chodby. Dostává jméno Vězení, protože nikdo neví, jestli se podaří stejnou cestou také vrátit. Překonat některé bloky kulisy a otvory je gymnastický výkon. Po asi dvaceti metrech se chodba uzavírá 4 m vysokou kaplí se sintrovým kuzelem v čele. Dolů odstupují mezi bloky otvory, patrná je silná koroze sintrových kůr, stěn jakoby břidličnatého vápence, na odlomených vrstvách je patrná jeho červená barva. Vpravo odstupuje chodbička, která se dá pro svůj úzký profil jen prosvítit laserovým paprskem Dista, vlevo odstupuje komínkovitá chodba. Zjevné pokračování chodby není nikde patrné. Podle našich znalostí a zkušeností představuje Nová cesta, jak byla nově objevená chodba nazvána, pravděpodobně o povodňovou chodbu, v jejíž horní úrovni se pohybujeme a budeme muset pokračování hledat asi o něco níže.

Při letním soustředění v srpnu se rozhodujeme vykonat důkladný povrchový průzkum nad Křišťálovou jeskyní a Novou cestou. Promítám polygon a mapu podzemí, změřený systémem DistoX, na přepočítané povrchové body a kopírujeme jejich průběh. Zároveň naši senzibilové (Radek Kopecký a nově i Andrea Veselá) s proutkem hledají pokračování podzemních prostorů. Vzniká improvizovaná proutkařská mapa s využitím výpočetní techniky. Zdá se, že velké prostory se otevírají jen asi 8 metrů od současného konce chodby a pokud se zjištění Radka Kopeckého potvrdí, můžeme se těšit na prostory opravdu velké.... Velkým překvapením také je, že oživlý povrchový (tzv. Martinův) závrť se nenachází v místě mezi Křišťálovou jeskyní a Objevnou cestou, ale pravděpodobně komunikuje s bočním komínem



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

Nové cesty v oblasti Vězení. Někteří členové by nejraději chtěli hned zahájit výkopové práce, uklidňuje je sdělení, že nad Vězením je cca 50 metrů nadloží. Ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UP pak byl proveden i geofyzikální průzkum kopce Špraňku metodou elektrické odporové tomografie. Vzhledem k hloubkovému dosahu této metody (námi změřená mocnost nadloží je cca 50 metrů), závěry geofyzikálního měření nejsou až tak jednoznačné a spíš vedou k dalším otázkám ohledně toho, co pod povrchem Špraňku vlastně je. Nepodařilo se nám zachytit žádný známý prostor, který bychom mohli použít jako referenční. Pro příští rok si naše členka Jana Mlynářová zvolila geofyzikální průzkum Špraňku jako téma své diplomové práce, takže snad získáme nějaká nová data, v praxi použitelná.

Ve zbytku roku pokračovaly v Nové cestě další práce ve snaze najít pokračování dále vpřed. Akumulátorovým kladivem se snažíme rozšířit odbočku vpravo, která by mohla obcházet sintrovaný suťový kužel na konci chodby a zatačí do požadovaného směru. Přes značné pracovní úsilí se nám to nedaří, chodbička upadá stále níž, a je vyplněna sedimenty, proto ji po 6 metrech opouštíme. Zvýšenou pozornost odteď věnujeme levé straně chodby. Komínkem se soukáme asi tři metry nad úroveň chodby do místa jakéhosi jezírka, které tvoří vrchol kuželu. Postupně rozšiřujeme chodbičku do síňky, která je vyplněna ulámanými krápníky, sintrovými deskami a na stropě jsou vypreparované, jako žiletka ostré vrstvy jakoby laminovaného vápence. Strop má tendenci ustupovat zpět dolů, pozorujeme relikty chodbičky. Postupně vybíráme dno, objevuje se pokračování, dno tvoří volné sintrové desky, jakoby omyté vodou. Suťový kužel zde má evidentně sestupnou tendenci. Ve zbytcích sintrů u stropu nacházíme zalité kosti a lebky netopýrů, které svědčí o tom, že chodba musela být v minulosti minimálně pro tyto tvory průchozí, než se zcela uzavřela. Místnůstka dostává název Kostnice a prozatím je posledním, nelehce dobytým územím na cestě do „Hypothetických jeskyní“. Práce na tomto místě budou dále pokračovat a naděje na průnik je značně vysoká.

Střední patra:

V roce 2013 bylo vykonáno hodně práce i ve Lví jámě. V březnu proběhlo další mapování systému, s tím, že se podařilo dostat se s mapou až dolů k „sifonovému“ jezírku. Jezírko samo bylo prozkoumáno ve spolupráci se skupinou z Karlových Varů a bylo prokázáno, že se bohužel nejedná o sifon, jak jsme si občas bláhově namlouvali. Byla provedena i důkladná fotodokumentace spodních partií propasti a Hluboká propast byla nově vystrojena.

Po proběhlých průzkumně mapovacích misích v nás rostlo podezření, že vedle Hluboké propasti, která je vlastně zatím nejhlubším místem pod Špraňkem, je ještě jeden prostorný dóm(ek). Ten byl sice zakreslený od 50. let v mapě Dr. Vodičky, ale nikdo vlastně nevěděl, kde je.

Během přestrojování Hluboké propasti byl vystrojen i komín nad Hlubokou propastí. Lano, do „komína“ natažené, se podařilo zahlédnout z prostor Kaskád, takže se ukázalo, že vystrojovací družstvo proniklo do místa, které v roce 1948 objevili VJ, JS, JH, VO. Takže jsme vlastně znovuobjevili tyto prostory! Místo je to velmi zajímavé, protože v závěru dómku pokračuje v hlavním směru spára a další komín, tento ovšem dosud nezlezený! Toto místo bude tedy třeba detailně prozkoumat a domapovat. Po rozšíření spáry pod Kaskádami se pak ušetří cesta po lanech v trvání 20 minut.



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

ZÁPIS Z VALNÉ HROMADY

konané dne 15. února 2014 od 17,00 hodin v chatě Jeskyňka, Březina, Luká u Litovle

Zúčastnili se:

Tomáš Bohanes, Luboš Kadidlo, Radek Kopecký, Jana Mlynářová, Kateřina Přikrylová, Radek Svojanovský, Andrea Veselá
Martin Koudelka, Stanislav Vybíral, Jakub Železný jako hosté

1. Skupina v roce 2013 pracovala v počtu 11 členů. Členství ve skupině k dnešnímu dni ukončil Pavel Ptáček a Vladimír Novák z důvodů pracovního a studijního vytížení.
2. Byl založen účet skupiny u Fio Banky, a. s., č. 2200520202/2010, právo k účtu měl dosavadní předseda Tomáš Bohanes.
3. Tomáš Bohanes se oficiálně vzdal z důvodů pracovního zaneprázdnění své funkce předsedy.
4. Volba složení nového výboru: Návrh na toto složení: Radek Kopecký – předseda, Radek Svojanovský – místopředseda, Tomáš Bohanes – pokladník. Všichni hlasovali pro.
5. Bylo schváleno nové složení výboru ZO ČSS 7-09 Estavela Olomouc ve složení: Radek Kopecký – předseda, Radek Svojanovský – místopředseda, Tomáš Bohanes – pokladník.
6. S ohledem na změnu ve funkci předsedy schválila Valná hromada z praktických důvodů změnu sídla ZO na novou adresu: Tř. 17. listopadu 3, 772 00 Olomouc.
7. Po vyřízení náležitostí ohledně změny sídla ZO bude provedena i úprava dispozičních práv k bankovnímu účtu ZO – toto dispoziční právo bude mít předseda Radek Kopecký a dále pokladník Tomáš Bohanes.
8. Za řádného člena skupiny byl přijat Jakub Železný.
9. Zhodnocení činnosti za loňský rok: viz zpráva o činnosti zpracovaná Tomášem Bohanesem.
10. Sponzorské dary: Martin Koudelka nabídl sponzorský dar od firmy KVELB Mohelnice ve výši 10 000,00 Kč. Bude nutné připravit darovací smlouvu.
11. Členské příspěvky: Zůstávají ve stávající výši 500,00 Kč, budou odeslány do 28.2.2014 na účet České speleologické společnosti.
12. Plánované akce pro rok 2014:
 - I. Geofyzikální měření na lokalitě Špraněk: Domluvit s Přírodovědeckou fakultou UP (Ondřejem Bábkem) konkrétní termín (nejlépe červenec), kdy bude možno přístroje pro měření zapůjčit, případně zda se měření zúčastní či ne.
Z: Jana Mlynářová
 - II. Zajistit ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UP (Ondřejem Bábkem) zaměření pevných bodů pomocí GPS (jaro). Je třeba zajistit, aby se zaměřil nejenom Špraněk, ale též další exokras – Zkamenělý zámek, Jezevčí díra, Habří.
Z: Jana Mlynářová



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

III. Radiomaják: Domluvit s Radkem Ševčíkem termín a použití radiomajáku pro zaměření nových objevů v závalu za Olomouckém (případně i v Olomouckém), zjistit v nejvyšších místech, jestli komunikuje s povrchem.

Z: Radek Kopecký

IV. Proutkařská mapa: V rámci geofyzikálního měření bude zhotovena proutkařská mapa.

Z: Radek Kopecký

V. Budou pokračovat mapovací práce v lokalitách:

- Olomoucký dóm – za závalem
- Lví jáma
- spodní patro Ivošových jeskyní
- Jeskyně Pod Palmou
- Labyrint
- Závrtový dóm
- Niagara
- Komínový dóm
- Nevěřilovy jeskyně
- Objevná cesta, Kostelík

VI. Žádost o výjimku: V průběhu roku bude podána žádost o výjimku středních pater.

Z: Tomáš Bohanes

VII. Publikace nebo sborník: Nebude vydán sborník u příležitosti Setkání, ovšem bude dále pracováno na publikaci, která se bude cele věnovat Javoříčskému krasu – zaměřeno na historii, objevy, kresby, mapy, paleontologii (ve smyslu „Neurazit odborníka a zároveň neodradit laika“).

Je připravena osnova, každý ví, co má psát a připravit.

Financování: Návrh zaslán na Správu jeskyní, ovšem bez odezvy; jsou rozjednány další možnosti sponzorství.

VIII. Setkání jeskyňářů v Severomoravském krasu: Setkání se uskuteční ve dne 3.–5.10.2014.

Program:

Pátek – prezentace našeho krasu

Sobota – exkurze, vyhlášení fotografií, volná zábava

Neděle – ukončení akce

1. Místo setkání:

Chata Jeskyňka: 65 míst v chatě + srubové stany + Wedmocho (24 míst) + Ubytovna Ličman (40 míst) + Prostějováci (50 míst); sponzorský dar (5 sudů piva); venkovní gril; stany s bočnicemi a plynovým vytápěním X Vojtěchov

Bylo rozhodnuto, že akce se uskuteční v místě, tj. na chatě Jeskyňka + srubové stany. Je třeba domluvit s Prostějováky bližší podmínky spolupráce.

Z: Radek Kopecký



ZO ČSS 7-09 Estavela

Jungmannova 11, 77900 Olomouc

2. Prezentace: Stránky Speleosetkání: Účastnický poplatek = 150 Kč; přihlášky + nabídka typu ubytování a cen; přihlašování na exkurze

Z: Tomáš Bohanes

3. Exkurze: Hlavní exkurze: přístupná trasa Jeskyní Míru, Olomoucký dóm (s lanovou technikou tam i zpět; s lanovou technikou pouze v jednom směru; bez lanové techniky), Jeskyně Za hájovnou, povrchovka (Zkamenělý zámek) – stanovit maximální strop zájemců. Nutno připravit popis jednotlivých tras (Z: Radek Svojanovský)

4. Prezentace naší skupiny v rámci Setkání: Natočit krátké filmy z každé naší lokality, fotografie, mapy

IX. Základna skupiny: Možnost získání základny je t.č. nereálná, dle situace bude zvažována možnost získat alespoň sklad v prostorách chaty Jeskyňka.

V Březině dne 15.2.2014

Zapsal: Tomáš Bohanes

Ověřil: Radek Kopecký